

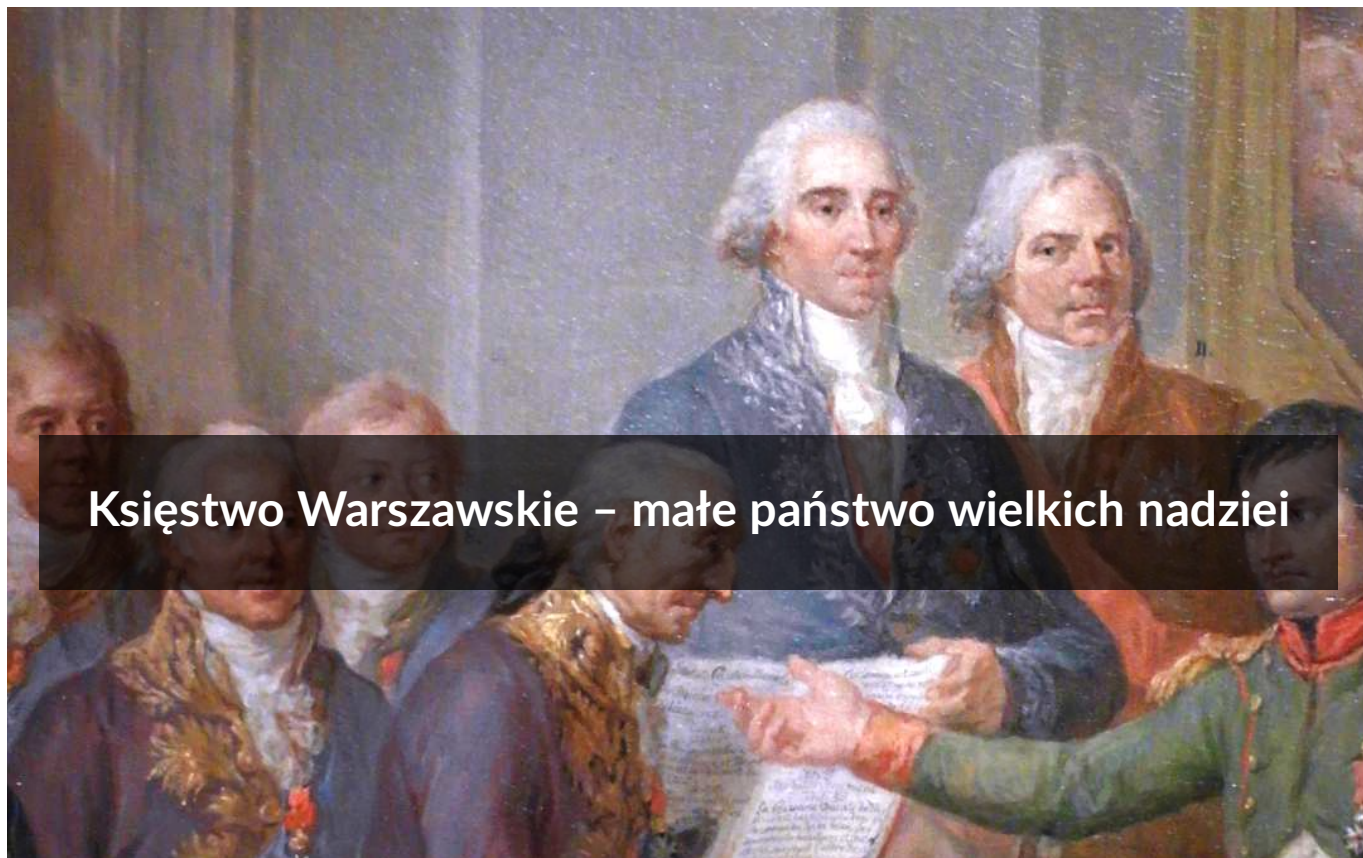
Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei

- [Wprowadzenie](#)

- [Przeczytaj](#)
- [Mapa interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Sytuacja gospodarcza Księstwa Warszawskiego w 1811 r. w świetle pamiętników Juliana Ursyna Niemcewicza*, [w:] *Polska w latach 1795-1864. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii*, oprac. Izabela Rusinowa, Warszawa 1986, s. 67-68.
- Źródło: *Ustawa konstytucyjna Księstwa Warszawskiego z dnia 22 lipca 1807 r. (fragmenty)*.

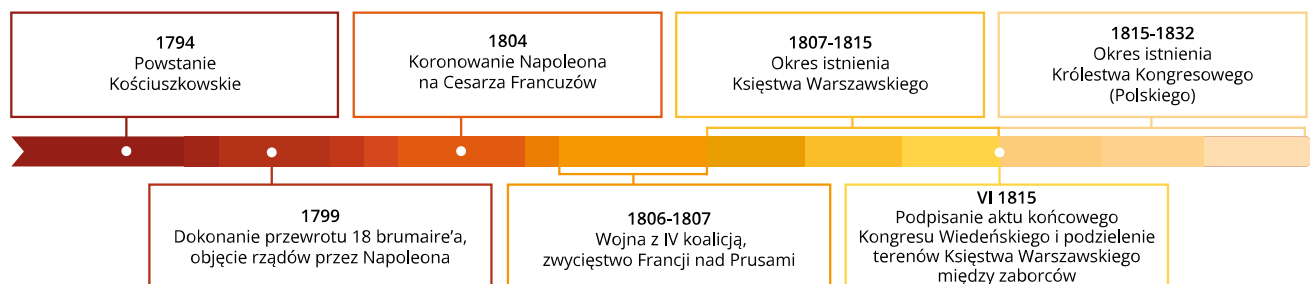

Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei

Marcello Bacciarelli, *Nadanie konstytucji Księstwu Warszawskiemu przez Napoleona w 1807 roku*, 1809–1811 (replika zaginionego oryginału)

Źródło: Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

W 1804 r. Napoleon Bonaparte koronował się na cesarza Francuzów, niebawem także na króla Włoch. Równocześnie trwały walki z kolejnymi koalicjami antyfrancuskimi, w których szeregach znaleźli się wszyscy zaborcy polscy: Austria, Prusy i Rosja. Dla Polaków była to szansa na wywalczenie choć częściowej niepodległości pod francuskim sztandarem.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Opisziesz, jak doszło do powstania Księstwa Warszawskiego.
- Wyjaśnisz, dlaczego Księstwo nie obejmowało obszaru całej Rzeczypospolitej przedrozbiorowej.
- Scharakteryzujesz, w jaki sposób zorganizowana była władza w Księstwie.

Przeczytaj

Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei

Jesienią 1806 r. panująca w Prusach monarchia Hohenzollernów poniosła klęskę w podwójnej bitwie pod Jeną i Auerstedt (nieдалeko Lipska), na terenie jednego z księstw niemieckich. Cesarz Francuzów wkroczył do Berlina. Konflikt z Prusami przerodził się w wojnę z IV koalicją, do której przystąpili także Anglicy i Rosjanie. Siły prusko-rosyjskie zostały jednak rozbite podczas zimowej kampanii w Prusach Wschodnich.

Bitwa pod Jeną pędzla Horacego Verneta z 1836 roku. Przedstawia scenę, gdy Napoleon krytykuje jednego z żołnierzy Gwardii Cesarskiej, który według legendy miał za szybko zachęcać towarzyszy do ataku. Wyjaśnij, czym była Gwardia Cesarska.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Chcąc jeszcze bardziej osłabić Prusy, Napoleon postanowił podjąć sprawę polską. W tym celu zwrócił się z prośbą o pomoc do przebywającego we Francji Tadeusza Kościuszki, ale przywódca insurekcji 1794 r., mając w pamięci los legionistów na San Domingo, postawił warunki nie do przyjęcia. Nie ufał Bonapartemu, widząc w nim dyktatora występującego przeciw ideałom republikańskim i wykorzystującego Polaków dla własnych celów. Podkreślał, że może stanąć na czele rodaków jedynie wówczas, gdy Napoleon zapewni, że prowadzi wojnę w celu odbudowy Polski w jego dawnych granicach, a ustroj niepodległego państwa polskiego będzie się opierał na demokratycznej konstytucji. W tej sytuacji cesarz skorzystał z pomocy twórców Legionów, gen. Jana Henryka Dąbrowskiego oraz Józefa Wybickiego, którzy 3 listopada 1806 r. wydali odezwę wzywającą Polaków do powstania przeciw Prusakom. Zlikwidowanie przez poznaniaków administracji i policji zaborczej okazało się jednak niepotrzebne, gdyż rozbite wojska pruskie uciekły do Prus Wschodnich. W skalę klęski nie mógł uwierzyć pruski komendant Poznania – opuścił on miasto dopiero

po powrocie z Berlina specjalnego kuriera, który potwierdził wiadomość o zajęciu stolicy przez Francuzów.

Tymczasem Napoleon po zajęciu Poznania i Warszawy, do której wjechał incognito pod osłoną nocy, unikał wszelkich obietnic wobec Polaków. Dopiero perspektywa zimowej kampanii w Prusach Wschodnich i trudności zaopatrzeniowe armii francuskiej zmusiły go do złożenia wyczekiwanej deklaracji. Na początku 1807 r. cesarz wydał dekret, uznający zaimprowizowane władze polskie na czele z [Komisją Rządzącą](#). Przewodził jej sędziwy marszałek Sejmu Wielkiego Stanisław Małachowski, któremu towarzyszyli m.in. książę Józef Poniatowski oraz Stanisław Kostka Potocki, brat Ignacego i poseł na Sejm Wielki. Stan tymczasowości utrzymywał się przez następne pół roku, choć w międzyczasie stworzono administrację oraz armię polską, liczącą 40 tys. żołnierzy, która u boku Francuzów wzięła udział w walkach na Pomorzu.

Dopiero w lipcu 1807 r., na mocy pokoju w Tylży zawartego przez Napoleona z cesarzem rosyjskim Aleksandrem I i królem Prus Fryderykiem Wilhelmem III, powstało Księstwo Warszawskie. W jego skład weszły ziemie zajęte przez Prusy w II i III rozbiórce, z wyjątkiem ustanowionego wolnym miastem Gdańsk oraz Białostoczczyzny, którą oddano Rosji na znak przyjaźni. W sumie terytorium nowego państwa obejmowało 104 tys. km², zamieszkane było przez 2,6 mln ludności. Polaków rozczarowały nie tylko jego niewielkie rozmiary, lecz także nazwa, w której nie znalazło się słowo „Polska”, gdyż Napoleonowi zależało na dobrych stosunkach ze wschodnim imperatorem i jego udziale w blokadzie kontynentalnej Anglii.

Fryderyk August, książę saski i warszawski, obraz pędzla Marcello Bacciarellego z ok. 1808-1809 roku. Już Sejm Wielki w Konstytucji 3 maja wyznaczył go na następcę Stanisława Augusta Poniatowskiego, ale sytuacja międzynarodowa zmusiła późniejszego króla Saksonii do rezygnacji. Powrót do unii polsko-saskiej nastąpił na mocy układu w Tylży i decyzji Napoleona, by władcą Księstwa Warszawskiego został właśnie Fryderyk August, wnuk króla polskiego Augusta III Sasa.

Wskaż elementy sugerujące władzę monarszą księcia.

Źródło: Mathiasrex, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Tylża: tratwa zacumowana pośrodku Niemna, na której prowadzono rozmowy. Jak myślisz, dlaczego na miejsce rozmów pokojowych wybrano środek rzeki?

Źródło: Adolphe Roehn, Wikimedia Commons, domena publiczna.

W dniu 22 lipca 1807 r. Napoleon – jak mówiono z francuska – **oktrojował**, czyli nadał, Księstwu konstytucję, wzorowaną na ustawach zasadniczych innych państw zależnych od Francji. Uroczystość odbyła się w Dreźnie, jako że tron warszawski przypadł królowi Saksonii Fryderykowi Augustowi Wettinowi, wnukowi Augusta III, wyznaczonemu na polskiego władcę jeszcze przez Sejm Czteroletni. Konstytucja wprowadzała trójpodział władzy, przewagę rezerwując dla **władzy wykonawczej**, ściśle zaś dla samego księcia, który mianował członków Rady Stanu, senatorów i ministrów. Wśród tych ostatnich nie było ministra spraw zagranicznych, gdyż jego zadania teoretycznie spełniał szef dyplomacji saskiej, w praktyce zaś polityka zagraniczna Księstwa podporządkowana była Francji.

W rzeczywistości przybyłym do Drezna członkom polskiej Komisji Rządzącej tekst konstytucji przeczytał i dał do podpisania jeden z ministrów cesarskich. Sam Napoleon sygnował ją i wyjechał ze stolicy Saksonii dzień wcześniej.

Wyjaśnij, jak oktrojowanie konstytucji miało się do dawnych tradycji politycznych Rzeczypospolitej.

Źródło: Marcello Bacciarelli, *Nadanie Konstytucji Księstwa Warszawskiego przez Napoleona, 22 VII 1807*, ok. 1810 r., Muzeum Narodowe w Warszawie, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Konstytucja oktrojowana

Władzę ustawodawczą stanowił dwuizbowy sejm, który miał być zwoływany co dwa lata i zabierać głos jedynie w ściśle określonych sprawach, dotyczących prawa cywilnego i karnego oraz podatków i waluty. W skład izby poselskiej wchodził: posłowie ziemscy, wybierani na dziewięcioletnią kadencję na sejmikach przez szlachtę posiadającą majątki; reprezentanci mieszczaństwa, desygnowani przez zgromadzenia gminne, w których prawo głosu przysługiwało duchownym, wojskowym, rzemieślnikom i przedstawicielom wolnych zawodów, a także wszystkim legitymującym się określonym majątkiem.

Większość zagadnień regulowały jednak dekryty książęce. Do władcy należała też inicjatywa ustawodawcza, a w jego imieniu projekty uchwał opracowywała Rada Stanu, nadzorująca również sądownictwo. Opracowywane akty konsultowano z komisjami sejmowymi, a izba poselska podczas obrad plenarnych miała je jedynie uchwalać; posłowie, którzy nie należeli do odpowiedniej komisji, mieli wręcz zakaz udziału w dyskusji nad ustawą. Wszystko to było z jednej strony efektem przeniesienia na polski grunt rozwiązań francuskich, z drugiej zaś – niewypowiedzianym otwarciem świadectwem negatywnej oceny dominującego w dawnej Rzeczypospolitej modelu sejmowania.

Konstytucja nie tylko po raz pierwszy w dziejach Polski przyznawała mieszczanom przedstawicielstwo w parlamencie, lecz także znosiła różnice stanowe i zapowiadała wprowadzenie prawa cywilnego na wzór Kodeksu Napoleona, co wymagało całkowitej przebudowy sądownictwa. Sądy stanowe zastąpiono powszechnymi: sądami pokoju dla rozstrzygania spraw drobniejszych oraz trybunałami i sądem apelacyjnym.

Konstytucja wprowadzała również nowy podział administracyjny na departamenty i powiaty, na czele których stali mianowani przez księcia prefekci. System administracyjny cechował zatem centralizm na wzór najnowocześniejszych w owym czasie państw Europy. Nowym instytucjom należało zapewnić kompetentne kadry, co nie było łatwe z uwagi na brak tradycji urzędniczych w Polsce. Aby je wykształcić powołano więc w Warszawie Szkołę Prawa i Szkołę Nauk Administracyjnych.

Na mocy konstytucji i nieco późniejszego dekretu monarchy wprowadzono zasadnicze zmiany w położeniu chłopów, znosząc poddaństwo i nadając im wolność osobistą oraz gwarantując ochronę prawną. Włościanie mogli wprawdzie opuszczać majątki ziemian, ale wszelkie ruchomości – narzędzia i plony – pozostawały jednak własnością pana, który w zamian za użytkowanie ziemi mógł od chłopów nadal żądać odrabiania pańszczyzny (tym samym świadczenie to zostało utrzymane). Groźne dla chłopów okazało się również postanowienie, że panowie mogą im z rocznym wyprzedzeniem wypowiedzieć użytkowanie ziemi, gdyż w późniejszym okresie zjawisko to przybrało wielkie rozmiary.

Państwo i Kościół w Księstwie Warszawskim

Konstytucja Księstwa Warszawskiego stanowiła, że katolicyzm jest religią państwową, choć innowiercom gwarantowała swobodę kultu. Podobnie jak we Francji biskupów wyznaczał władca, przy czym państwo starało się nie podsycać gorliwości religijnej, którą uznawano za przejaw ciemnoty. W 1808 r. pod zarzutem

Ułani Księstwa Warszawskiego. Zgodnie z wytycznymi nosili generalnie granatowe kurtki i rajtuzy z lampasami. Każdy z pułków różnił się odmiennym kolorem sukna na kołnierzu i lampasach. Zwróć uwagę na wyraźny symbol białego orła na ułańskiej czapce.

Źródło: January Suchodolski, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Kościół św. Benona w Warszawie. Wyjaśnij, w jaki sposób Napoleon starał się rozciągać kontrolę państwa nad Kościołem.

Źródło: Pior, Wikimedia Commons, domena publiczna.

współpracy z Austrią z Księstwa wygnano redemptorystów, którzy na czele z pochodzącym z Moraw Klemensem Hofbauerem przybyli do Warszawy 21 lat wcześniej i zdobyli wielką popularność, a do ich kościoła pw. św. Benona na Nowym Mieście ściągali tłumy wiernych.

Kością niezgody pomiędzy nowym państwem a Kościołem stał się wprowadzony z początkiem 1808 r. Kodeks Napoleona, zwłaszcza zaś poddanie świeckiemu prawu instytucji małżeństwa. Duchownych obarczono zadaniami urzędników stanu cywilnego, tym samym zmuszając ich do prowadzenia nie tylko rejestracji urodzin, zgonów i małżeństw, lecz także rozwodów. Już samo wprowadzenie rozwodów w nowym prawie cywilnym spowodowało nawet plotki o zniesieniu małżeństw. Oczywiście do tego

nie doszło, wręcz przeciwnie – Napoleon zadbał o prawne wzmocnienie władzy męża nad żoną i dziećmi. Rozwody natomiast pozostały rzadkością: do 1812 r. zanotowano ich siedem. Nie były one zresztą w Polsce nowością, bo już w czasach saskich Stolica Apostolska dwukrotnie napominała biskupów z powodu zbyt częstego i łatwego stwierdzania nieważności ślubów przez sądy kościelne. Wraz z upadkiem systemu napoleońskiego i zajęciem Księstwa przez Rosjan prawo małżeńskie wróciło pod jurysdykcję sądów kościelnych.

Słownik

Komisja Rządząca

(fr. *Commission de gouvernement*), tymczasowa władza nacz. powołana 14 I 1807 przez Napoleona I dla ziem pol. byłego I i II zaboru pruskiego;

oktrojować

nadać lub narzucić jakieś prawa aktem władz zwierzchnich z pominięciem organu przedstawicielskiego

władza wykonawcza

władza kierowania krajem na podstawie obowiązującego prawa; też: rząd, który ma taką władzę

władza ustawodawcza

władza uchwalania praw i przepisów obowiązujących w danym państwie; też: parlament, który ma taką władzę

Słowa kluczowe

Księstwo Warszawskie, konstytucja oktrojowana, koalicja antyfrancuska, epoka napoleońska

Bibliografia

B. Grochulska, *Księstwo Warszawskie*, Warszawa 1991.

S. Askenazy, *Napoleon a Polska*, Warszawa 1994.

Wybór tekstów źródłowych z historii Polski w latach 1795-1864, opracowali S. Kieniewicz, T. Mencil, W. Rostocki, Warszawa 1956.

Wielka historia Polski, tomy 1-10; Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2016.

Seria *Historia powszechna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011-2019.

Wielka historia świata. Tomy 1-12 (praca pod patronatem Polskiej Akademii Umiejętności); Świat Książki 2004-2006.

Mapa interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą interaktywną i wykonaj kolejne polecenia.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Oceń sytuację gospodarczą Księstwa Warszawskiego.

Polecenie 3

Wyjaśnij, dlaczego Księstwo Warszawskie wzbudzało różne oceny wśród samych Polaków.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Opracuj kalendarium dziejów Księstwa Warszawskiego. Zawrzyj w nim najważniejsze daty dotyczące jego losów.

Ćwiczenie 2

Przedstaw okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego. Zastanów się, jakie miało ono szanse przetrwania w ówczesnej sytuacji międzynarodowej.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, jakie były konsekwencje społeczne konstytucji Księstwa Warszawskiego.

Ćwiczenie 4

Przeanalizuj tabelę a następnie na podstawie jej treści oraz wiedzy własnej wskaż zdania prawdziwe i fałszywe.

Tabela: Zestawienie ludności i obszaru Księstwa Warszawskiego

Departamenty	Rozległość w milach kw.	Ilość		Ludność	
		mężczyzn	kobiet	w miastach	we wsi
warszawski	287,2404172	262 296	252 613	135 983	378 92
krakowski	184,2873800	216 405	226 094	71 847	370 65
poznański	338,562400	289 519	291 691	146 228	434 98
kaliski	308,1736560	257 439	255 311	76 266	436 48
radomski	265,1164400	179 824	182 927	62 943	299 80
bydgoski	267,2547950	170 554	166 756	72 951	264 35
lubelski	291,3817800	226 741	230 271	80 26	376 49
płocki	292,446500	198 992	187 036	49 971	336 05
łomżyński	314,3554550	214 240	202 205	57 351	359 09
siedlecki	244,2031600	162 295	161 065	51 936	271 42
	2795,1139732	2 178 306	2 155 970	806 002	3 528

Źródło: *Wybór tekstów źródłowych z historii Polski w latach 1795-1864*, opracowali S. Kieniewicz, T. Mencil, W.

Rostocki, Warszawa 1956, str. 146.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Dane statystyczne przedstawiają stan po pokoju w Schönbrunn.	☐	☐
Departamentem najsilniej	☐	☐

zurbanizowanym był
departament łomżyński.

Największy odsetek
ludności wyznawcy
judaizmu stanowili
w departamencie
krakowskim.

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie na podstawie jego treści oraz wiedzy własnej odpowiedz na pytanie, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa wpływała na stan gospodarki Księstwa Warszawskiego. Swój wybór uzasadnij, powołując się na dwa argumenty zaczerpnięte ze źródła

” Sytuacja gospodarcza Księstwa Warszawskiego w 1811 r. w świetle pamiętników Juliana Ursyna Niemcewicza

Palenia towarów angielskich ciągną się jeszcze po całej (prócz Anglii) Europie. Więcej na tym tracą sprzymierzeńcy Napoleona niż Anglia. Od nowego zajęcia części Niemiec, ulegania i pochlebstwa dla Moskwy ze strony Francji powiększyły się ile można. (...) Dziś okropny los zadany jest handlowi naszemu, przez nowe Moskwy urządzenia. Skasowała ona wszystkie komory od Księstwa, tak że nic do niej towarów naszych przechodzić nie może, otworzyła je tylko od strony austriackiej i pruskiej; (...) Mennica nasza od czterech utworzona miesięcy, nie przestaje wybijać pieniędzy, gdyż niedostatek publiczny ostatnią łyżkę srebrną obywatelowi nieść każe do niej; nie widać atoli pieniędzy tych w kraju, wszystkie wychodzą za sprowadzane z zagranicy potrzeby (...)

Źródło: *Sytuacja gospodarcza Księstwa Warszawskiego w 1811 r. w świetle pamiętników Juliana Ursyna Niemcewicza*, [w:] *Polska w latach 1795-1864. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii*, oprac. Izabela Rusinowa, Warszawa 1986, s. 67-68.

Sytuacja międzynarodowa wpływała pozytywnie / wpływała negatywnie na stan finansów Księstwa Warszawskiego.

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie wykonaj polecenie.

” Ustawa konstytucyjna Księstwa Warszawskiego z dnia 22 lipca 1807 r. (fragmenty)

Tytuł II. O rządzie

Art. 5. Korona Książęca Warszawska jest dziedziczną w osobie króla saskiego, jego potomków, dziedziców i następców, podług porządku następstwa ustanowionego w domu saskim.

Art. 6. Rząd jest w osobie króla. On sprawuje w całej swojej zupełności urzędowania władzy wykonawczej. Przy nim jest praw początkowanie.

Art. 7. Król może zdać na wicekróla część swojej władzy, której jemu samemu przez siebie sprawować nie będzie się podobało.

Art. 8. Jeżeli królowi nie podoba się mianować wicekróla, mianuje prezesa Rady Ministrów. W tym przypadku interesy rozmaitych ministrów będą roztrząsane w tej Radzie dla przedstawienia ich królowi do potwierdzenia.

Art. 9. Król zwołuje, odracza i wyznacza dzień na zgromadzenie głównego sejmku. Zwołuje także sejmiki, czyli zgromadzenia powiatowe, i zgromadzenia gminne. Prezyduje w senacie, gdy to przyzwoitym osądzi.

Art. 10. Dobra korony książęcej składają się, naprzód, z rocznego dochodu wynoszącego siedem milionów zł polskich przez połowę w dobrach królewskich, a przez połowę w gotowiznie ze skarbu publicznego, po wtóre, z pałacu królewskiego w Warszawie i z pałacu saskiego.

Tytuł III. O ministrach i Radzie Stanu

Art. 11. Skład ministerium jest następujący: minister sprawiedliwości,

minister wewnętrzny i czci religijnych, minister wojny, minister przychodów i skarbu, minister policji, minister sekretarz stanu. Ministrowie są odpowiedzialnymi.

Art. 12. Gdy się królowi spodoba zdać na wicekróla część władzy swojej, której sobie samemu nie zachował, każdy z ministrów pracuje oddzielnie z wicekrólem.

Art. 13. Kiedy król nie mianował wicekróla, ministrowie zgromadzają się na radę ministrów stosownie do tego, co się rzekło wyżej w 8 artykule.

Art. 14. Rada Stanu składa się z ministrów. Zgromadza się pod prezydencją króla lub wicekróla albo prezesa mianowanego przez króla.

Art. 15. Rada Stanu roztrząsa, układa i stanowi projekta do praw lub urzędzenia administracji publicznej, które przedkłada każdy minister w przedmiotach tyczących się swych wydziałów.

Art. 16. Czterech referendarzów przydanych jest do Rady Stanu już to dla przygotowania spraw administracyjnych i tych, w których rada daje wyroki jako sąd kasacyjny, już też dla znoszenia się Rady z komisjami izby poselskiej.

Art. 17. Rada Stanu rozpoznaje zajścia o jurysdykcję, zachodzące między władzami administracyjnymi o władzom sądowymi, tudzież co w administracji pod spór podpada, jako też oddanie pod sąd urzędników administracji publicznej.

Art. 18. Stanowienia, projekty do praw, wyroki i urzędzenia roztrząsane w Radzie stanu podlegają zatwierdzeniu królewskiemu.

Tytuł IV. O sejmie głównym

Art. 19. Sejm składa się z dwóch izb, to jest z izby pierwszej, czyli izby senatorskiej, i z drugiej izby, czyli poselskiej.

Art. 20. Sejm główny zgromadza się co dwa lata w Warszawie, a to

w czasie oznaczonym aktem zwołującym, wydanym od króla. Sejm nie trwa dłużej jak dni 15.

Art. 21. Do niego należy właściwie naradzanie się względem prawa podatkowego, czyli prawa przychodów skarbowych, względem praw dotyczących się odmian, które uczynić wypada bądź w prawodawstwie cywilnym, bądź w prawodawstwie kryminalnym, bądź też w systemacie mennicznym.

Art. 22. Projekty do praw ułożone w Radzie Stanu będą przesyłane głównemu sejmowi za rozkazem króla, uchwalone od izby poselskiej sekretnym kreskowaniem i większością kresek, a potem podane pod sankcję senatu.

Tytuł V. O senacie

Art. 23. Senat składa się z osiemnastu członków, to jest sześciu biskupów, sześciu wojewodów, sześciu kasztelanów.

Art. 24. Wojewodów i kasztelanów król mianuje, biskupów król mianuje, a Stolica Święta instytucję daje.

Art. 25. W Senacie prezyduje jeden z jego członków, na to mianowany od króla.

Art. 26. Urzędowania senatorów są dożywotne.

Art. 27. Projekty do praw uchwalone w izbie poselskiej stosownie do tego, co się niżej powie, przesyłają się do sankcji senatu. [...]

Tytuł VI. O izbie poselskiej

Art. 35. Izba poselska składa się: 1) z sześciudziesiąt postów mianowanych na sejmikach, czyli zgromadzeniach szlachty każdego powiatu, licząc po jednym z powiatu; postowie powinni mieć najmniej 24 lat ukończonych, być w zupełnym używaniu praw swoich lub usamowolnionymi; 2) z czterdziestu deputowanych od gminów.

Art. 36. Cały kraj Księstwa Warszawskiego dzieli się na czterdzieści

zgrupowań gminnych, to jest osiem w mieście Warszawie, a trzydzieści dwa na resztę kraju.

Art. 37. Każde zgromadzenie gminne powinno liczyć sobie przynajmniej sześćuset obywateli mających prawo do głosowania.

Art. 38. Członkowie Izby Poselskiej urzędują wciąż dziewięć lat, a odnawiają się w trzeciej części co lat trzy. A zatem na pierwszy raz tylko trzecia część członków Izby Poselskiej urzędować będzie przez trzy lata, a druga część przez lat sześć. Lista wychodzących członków w tych dwóch epokach przez los się ustanowi.

Źródło: Ustawa konstytucyjna Księstwa Warszawskiego z dnia 22 lipca 1807 r. (fragmenty).

Scharakteryzuj system trójpodziału władz Księstwa Warszawskiego, powołaj się na właściwe fragmenty konstytucji.

Ćwiczenie 7

Porównaj zadania i uprawnienia władzy wykonawczej i ustawodawczej Księstwa z analogicznymi organami władzy Rzeczypospolitej po Konstytucji 3 maja.

Tvoja odpowiedź

Ćwiczenie 8

Wskaż, kto mógł wiązać nadzieję z wkroczeniem Francuzów do Warszawy, a kto mógł się obawiać niesionego przez nich nowego porządku?

Tvoja odpowiedź

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Kalinowska

Przedmiot: Historia

Temat: Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XXIX. Epoka napoleońska. Uczeń:

4) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, jak doszło do powstania Księstwa Warszawskiego.
- charakteryzuje zakres terytorialny Księstwa Warszawskiego i jego sytuację społeczną i gospodarczą.
- przedstawia, w jaki sposób zorganizowana była władza w Księstwie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy zawartość sekcji „Wprowadzenie”, przedstawia temat oraz cele zajęć.
2. Prowadzący zadaje uczniom pytanie o umiejscowienie tematu lekcji w czasie. Pyta: W jakim okresie się znajdujemy? Co ważnego działo się wcześniej?

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują w zeszytach minimum pięć pytań do tekstu dotyczącego powstania Księstwa Warszawskiego i jego organizacji. Uwaga: każde z pytań powinno rozpoczynać się od słowa „dlaczego”. Uczniowie spacerują po klasie i na umówiony dźwięk znajdują kogoś do pary, następnie zadają pytania sformułowane podczas czytania tekstu i na nie odpowiadają.
2. Nauczyciel czyta polecenie nr 2: „Oceń sytuację gospodarczą Księstwa Warszawskiego” i poleca uczniom, aby wykonali je w parach. Wybrana osoba prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udziela też uczniom informacji zwrotnej.
3. **Utrwalanie wiedzy i umiejętności.** Uczniowie wykonują indywidualnie ćwiczenia interaktywne nr 1 i 2 z sekcji „Sprawdź się”. Wyniki pracy omawiane są na forum i komentowane przez nauczyciela.
4. Nauczyciel wyświetla kolejne ćwiczenia nr 4 i 5, które uczniowie wykonują w czteroosobowych grupach. Po każdym zakończonym zadaniu wybrana grupa prezentuje swoje rozwiązanie.
5. Ćwiczenie nr 6, które uczniowie realizują jako ostatnie, wykonywane jest indywidualnie. Ponownie nauczyciel udostępnia uczestnikom zajęć przez platformę edukacyjną jego treść. Nauczyciel sprawdza przez platformę udzielone odpowiedzi.

Następnie zachęca uczniów do uzasadniania swoich wyborów podczas dyskusji w parach.

Faza podsumowująca:

1. Jako podsumowanie lekcji „Księstwo Warszawskie – małe państwo wielkich nadziei” nauczyciel może wykorzystać zdania do uzupełnienia, które uczniowie również zamieszczają w swoim portfolio: Przypomniałam/Przypomniałem sobie, że... Co było dla mnie łatwe... Czego się nauczyłam/nauczyłem... Co sprawiało mi trudność...
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, ocenia pracę uczniów.

Praca domowa:

1. Wykonaj ćwiczenia interaktywne nr 7 i 8. Przygotuj uzasadnienia poprawnych odpowiedzi.

Materiały pomocnicze:

B. Grochulska, *Księstwo Warszawskie*, Warszawa 1991.

S. Askenazy, *Napoleon a Polska*, Warszawa 1994.

Wybór tekstów źródłowych z historii Polski w latach 1795-1864, opracowali S. Kieniewicz, T. Mencil, W. Rostocki, Warszawa 1956.

Wielka historia Polski, tomy 1-10; Oficyna Wydawnicza FOGRA, Kraków 2016.

Seria *Historia powszechna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011-2019.

Wielka historia świata. Tomy 1-12 (praca pod patronatem Polskiej Akademii Umiejętności); Świat Książki 2004-2006.

Wskazówki metodyczne:

- Uczniowie mogą zapoznać się przed lekcją z sekcją „Mapa interaktywna”, aby przygotować się do późniejszej pracy.